

Seitsemännet kielitieteen Aasian ja Tyynenmeren alueen olympialaiset

20. huhtikuuta – 4. toukokuuta 2025

Tehtävät

- Kuuntele ja seuraa tarkasti valvojien ohjeita.
- Kilpailu kestää viisi tuntia. Tehtävämateriaalissa on seitsemän sivua ja viisi tehtävää. Voit ratkaista tehtävät missä järjestyksessä tahansa.
- Kaikkien sähköisten laitteiden, kirjoitetun tai painetun materiaalin sekä ulkoisten tietolähteiden käyttö kilpailussa on kiellettyä.
- Jos sinulla on kysyttävää tehtävistä, kutsu valvojaa viittaamalla. Valvoja selvittää asiaa tuomaristolta ennen vastaamista.
- Säännöt vastausten kirjoittamiseen:
 - Älä kopioi tehtävänantoja.
 - Kirjoita jokainen ratkaisusi erilliselle paperille tai papereille.
 - Käytä vastauspapereissa vain lehden etupuolta.
 - Kirjoita jokaiselle lehdelle nimesi, tehtävän numero sekä tehtävän sisäisten sivujen järjestysnumero, esimerkiksi:

Nimi	...
Tehtävä nro	5
Sivu nro	1 / 3

Nimi	...
Tehtävä nro	5
Sivu nro	2 / 3

Nimi	...
Tehtävä nro	5
Sivu nro	3 / 3

jotka tarkoittavat viidennen tehtävän ensimmäistä, toista ja kolmatta lehteä kaikkiaan kolmesta.

Muussa tapauksessa vastauksesi saatetaan arvioida virheellisesti.

- Jollei ole toisin mainittu, kuvaa tehtävissä huomaamiasi sääntöjä tai säännönmukaisuuksia. Muussa tapauksessa vastauksesi ei tuota täysiä pisteitä.

Kilpailutehtävät tulee pitää salassa, kunnes ne on julkaistu APLOn virallisilla verkkosivuilla <https://aplo.asia>. Älä levitä tehtäviä tai keskustele niistä netissä ennen sitä.

Tehtävä nro 1 (20 pistettä). Alla on eräitä sanoja misantla-totonacin kielellä sekä niiden suomennotukset. Painollista tavua ilmaistaan aksentilla (´), esim. **a** → **á**, **i** → **í**.

číwiš	<i>kivi</i>	qɔɫayá:t	<i>viljelty</i>
kq:kčj:n	<i>herrasmies</i>	səpáp	<i>lämmen</i>
kiɫɕy:ksyá:n	<i>suutelen sinua</i>	smaháʔ	<i>lumikko</i>
kúčiɫ	<i>veitsi</i>	šnéɣlah	<i>hän laihtui</i>
li:wáɫat	<i>ruoka</i>	stáɣnɛ	<i>vihreä</i>
ɫɔqɔʔ	<i>sekoitat (sitä)</i>	štini:tá:	<i>ruma</i>
ɫukúk	<i>reikä, aukko</i>	štóqɔ	<i>ompeleit (sen)</i>
múkskut	<i>tuli</i>	táku	<i>nainen</i>
pá:kiš	<i>naudanliha</i>	tapahánu:t	<i>kuljit ohi</i>
pá:ɫkq	<i>comal</i>	waní	<i>hän kertoo (sen hänelle)</i>
pa:pɔhɔɕún	<i>leveä</i>	wístá:	<i>myyt (sen)</i>
pu:laqsɔ́ɣ	<i>suolainen tamale</i>	ʔiktačɔqɔ	<i>pysyn</i>
qɛ:ɫtún	<i>pontikka</i>	ʔiqatá:yá:wá	<i>uskon (sen)</i>

Merkitse paino seuraaviin misantla-totonacin sanoihin:

1. čj:ňju	<i>erittäin</i>	7. maqɫti:ɫ	<i>hän otti (sen häneltä)</i>
2. čuču	<i>hän paahtaa (sen)</i>	8. paqazɔnqɔ:	<i>kadotat (sen)</i>
3. ɕamqɣ	<i>arpi</i>	9. siksi	<i>makea</i>
4. ɕiyɔ	<i>nauroit</i>	10. skitini:t	<i>tlazahuat</i>
5. ɫkukɔhɔɫ	<i>se kaikki paloi</i>	11. špa:pi:nan	<i>hän ruiskuttaa</i>
6. ma:kiɕis	<i>viisi</i>	12. šyɔ:hkuš	<i>maissin vihne</i>

△ Misantla-totonac kuuluu totonaakkikielten kielikuntaan. Sitä puhuu useampi sata ihmistä keskisessä Meksikossa.

č ≈ *ch* englannin sanassa *which*, j ≈ *j* englannin sanassa *judge*, ɕ = *ts* sanassa *metsä*, š ≈ *sh* englannin sanassa *ship*, ŋ = *nj* sanassa *kanjoni*, y = *j* sanassa *joutua*, ɣ = *ch* saksan sanassa *Bach*. ɫ on suhiseva äänne, joka tuotetaan ilman äänihuulten värähtelyä: se on muuten samankaltainen kuin *s* tai *š*, mutta kieli on samassa asennossa kuin *l*. q ja n lausutaan kuten *k* ja *ng* sanassa *kuningas* mutta kieli taaempaan suussa. ʔ lausutaan katkaisemalla hengitys hetkeksi, kuten esim. sanojen *anna olla* välissä.

ə = *a* englannin sanassa *about*. ɔ ja ɛ lausutaan kuten vastaavat *o* ja *e* mutta avoimemalla suulla. Aaltoviiva (~) vokaalin alla ilmaisee narisevaa ääntä. Merkki : vokaalin jälkeen tarkoittaa, että se lausutaan pitkänä.

Comal on eräänlainen paistinpannu. *Suolainen tamale* on ruokalaji. *Tlazahuat* on eräs punkkilaji.

— Tamila Krashtan

Tehtävä nro 2 (20 pistettä). Alla on eräitä ilmaisuja loman kielen Liberian murteella sekä niiden suomennokset. Kaikki tehtävän substantiivit ovat yksikössä:

ga yila	meidän koiramme	nà baka	minun oppituntini	daala	tomaatti
kilikamai	tuo kurkku	ta woli	heidän vuohensa	ga laala	meidän tomaattimme
nà bulu	minun leipäni	dɔwɔi	tuo tori	tɔwɔ	vihreä papu
nà koya	minun apinani	ta βele	heidän talonsa	pelei	tuo tie
ta woya	heidän apinansa	dosoi	tuo metsästäjä	ta yilikama	heidän kurkkunsa
nà pele	minun taloni	ta loso	heidän metsästäjänsä	ga wulu	[meidän puumme meidän leipämme

(a) Käännä suomeksi kaikilla mahdollisilla tavoilla:

1. ta lowɔ 2. ga βaka 3. boli 4. nà gulu

* * *

Alla on eräitä lauseita loman kielen Liberian murteella sekä niiden suomennokset:

gà gutuzu	Lyhennän sen.	gilai ya βalazu	Tuo koira kasvaa.
tɔ kàzu	Se näkee minut.	ta βele βaβe	Heidän tiensä on hyvä.
ta tɔlizu	He kutsuvat minua.	nà pupu ya lezu	Muurahaiseni kiipeää.
te βalaβe	He ovat suuria.	gà bolii lulizu	Kutsun tuota vuohta.
tɔ te lezu	Se nostaa heidät.	gà nà kɔvi lazu	Lasken polttopuuni alas.
ge wutuβe	Olemme lyhyitä.	ta lazu	He laskeutuvat alas.
biiβe	Se on painava.	tavei ya paazu	Tuo piippu tappaa sen.
tɔ dazu	Se laskee sen alas.	koyai ya gutuzu	Tuo apina lyhentää sen.

(b) Käännä suomeksi:

5. paβe
6. gà balazu
7. ga ga lave yazu
8. ta ta yila βaazu

(c) Käännä lomaksi:

9. Olen suuri.
10. He laskevat minut alas.
11. Olemme painavia.
12. Muurahaisemme laskeutuu alas.
13. Tapan heidät.
14. Se nostaa heidän polttopuunsa.

△ Loma kuuluu mandekielten kielikuntaan. Sitä puhuu noin 560 000 ihmistä Liberiassa ja Guineassa.

w = w englannin sanassa *week*. β ja γ muistuttavat vastaavia äänteitä b ja g mutta katkeamattomalla ilmapirralla lausuttuina. ɔ ja ε lausutaan kuten vastaavat o ja e mutta avoimemalla suulla. Kaksi peräkkäistä vokaalia lausutaan pitkänä.

Lomassa on kaksi toonia: merkki ◡ vokaalin yläpuolella ilmaisee matalaa toonia, kun taas korkea toonia ei merkitä erikseen. Jotkut toonimerkit on jätetty pois tästä tehtävästä yksinkertaisuuden vuoksi.

— Vlad A. Neacșu (asiantuntija: Maria Konoshenko)

Tehtävä nro 3 (20 pistettä). Alla on eräitä verbimuotoja tangsan kielellä kirjoitettuina tangsan kirjoitusjärjestelmällä ja foneettisilla aakkosilla sekä näiden ilmaisujen suomennotukset:

ཁཱུང་པཱུང་	jaun ³ ʃaun ²	paistan	ཅུམ་མུམ་	(1)	ammuit
ཐའཌ་ཇི་	t̪ət ʃi ²	tapamme	འོས་པུ་	(2)	ostamme
སྦྱ་	saʔ ʃun ²	syötte	ཅུ་པུ་	(3)	(4)
ཁྱུ་	t̪ʰut ʃuu ¹	hiero (käsk.)	ཅུམ་མུམ་	t̪əp twu ²	(5)
ཀྱུང་མི་	ŋaun ³ miʔ	emme istuneet		su ¹ mut	ette vääntäneet
དུང་མུ་	dun ¹ tɕʔ	ilmaantuivat		dok tauk	sukelsin
རུ་ཐུ་	rul ¹ ti ²	putoamme		kauk tiʔ	purimme
བཤུ་	ba ¹ toʔ	lensit		ʃaun ¹ twt	(6)
སྤྱུ་	sau ¹ tɕ ²	yskäisevät		dun ¹ kuu ¹	(7)
ཇུ་ཀུན་	ju ¹ kwn ¹	juoskaa (käsk.)	(8)	t̪um ¹ muʔ	et leikannut
ཅུམ་མུམ་		seison	(9)	gɯʊʔ tiʔ	varastimme
སྦྱུ་		sukella (käsk.)	(10)	dok twn ²	(11)
སྦྱུ་		en syönyt	(12)		leikkaatte
སྦྱུ་		myyvät	(13)		väänsin
བཤུ་		varasta (käsk.)	(14)	(15)	purkaa (käsk.)

Täydennä tyhjät kohdat (1–15). Harmaalla merkittyjä kohtia ei tarvitse täyttää.

△ Tangsa kuuluu sinotiibetiläisen kielikunnan sal-kielten ryhmään. Sitä puhuu noin satatuhatta ihmistä Pohjois-Myanmarissa ja Koillis-Intiassa.

Tangsan kirjoitusjärjestelmän kehitti Lakhum Mossang vuonna 1990, ja se perustuu tangsan kielen mossang-kielimuotoon. Vuonna 2021 kirjoitusjärjestelmää käytti noin sata ihmistä.

ŋ = kuin ng sanassa *kuningas*. ʃ, t, tʰ ja tɕ ovat konsonantteja. ə, ʁ ja u ovat vokaaleja. ʔ lausutaan katkaisemalla hengitys hetkeksi, kuten esim. sanojen *anna olla* välissä. Joillakin tangsan tavuilla on tooni, joita merkitään pienillä yläindeksinumeroilla.

käsk. = käskymuoto.

— Minkyu Kim, Zdravko Ivanov

Tehtävät

Tehtävä nro 4 (20 pistettä). Alla on eräitä ilmaisuja makon kielellä sekä niiden suomen-nokset:

wāpiʔdʒekʷa kʷidʒaluʔdʒe — kolme muistikirjaa	dūhūtaha itʰihu — kaksi tytärtä
bakʷaʔbo luwaʔbo — yksi guamahedelmä	bakʷale ibahale — yksi silmä
dobulatahi nesti tsobu — kaksi Nestea-juomaa	doʔolatahi iweʔo — kaksi luuta
wāmedukʷa luwō — kolme miespäällikköä	bakʷĩpĩ itsĩpĩ — yksi sangonkahva
bakʷāpa dehāpa — yksi lautanen	didelatahi ōmude — kaksi maissinjyvää
wāpuʔdokʷa oʔdo — kolme sankoa	doʔdolatahi uku tsaʔdo — kaksi tulitikkurasiaa
bakʷaʔbo iwariʔbo — yksi häntä	bakʷō otidō — yksi miestyöläinen
dowilatahi itsowi — kaksi kanoottia	dopʰalatahi itsopʰa — kaksi köyttä
bakʷane inene — yksi kieli	bakʷuhu luwuhu — yksi naispäällikkö
dūhūtaha iwo tsuhu — kaksi naaraslaiskiaista	wāpobukʷa gasolina tsobu
bakʷowi towi — yksi puu	— kolme (kanisteria) bensaa

(a) Yhdistä ilmaisut oikeisiin suomennoiksiin:

1. wāmedukʷa iwo	A. kolme järveä
2. wāmedukʷa bolodo tsuhu	B. kolme pesuallasta
3. wāpidekʷa buberide	C. kolme kaarisiltaa
4. wāpuʔbokʷa baleʔbo	D. kolme uroslaiskiaista
5. wāpuʔdokʷa pālākaʔdo	E. kolme keittobanaania
6. wāpĩpĩkʷa mĩpĩ	F. kolme patawahedelmää
7. wāpobukʷa itsobu	G. kolme naarasapinaa

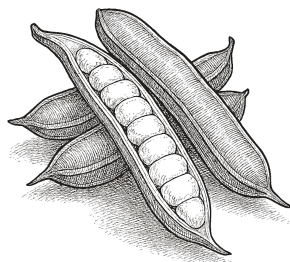
(b) Käännä makoksi:

8. yksi urosapina	10. kaksi silmää	12. kolme köyttä
9. yksi sanko	11. kaksi häntää	13. yksi naistyöläinen

△ Mako kuuluu salibakielten kielikuntaan. Sitä puhuu noin 2 500 ihmistä Amazonasin osa-valtiossa Venezuelassa.

ts, dʒ, ʔb, ʔd, ʔdʒ, pʰ, tʰ, kʷ ja **ʔ** ovat konsonantteja. **i** on vokaali. Merkki ~ vokaalin yläpuolella ilmaisee, että se on nasalisoitu.

Nestea on eräs jääteemerkki.

guamahedelmä

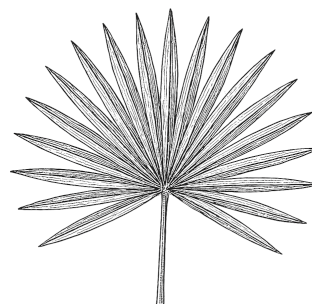

patawahedelmä

— Arul Kolla

Tehtävä nro 5 (20 pistettä). Alla on eräitä sanoja khasin kielellä sekä niiden suomennokset satunnaisessa järjestyksessä:

1. ka blaŋ	A. <i>olla musta</i>
2. ka matyoŋ	B. <i>suuri lehti</i>
3. ka niehblaŋ	C. <i>siitosvuohi</i>
4. ka sla	D. <i>isä</i>
5. ki dieŋ	E. <i>vuohennahka</i>
6. u kpa	F. <i>rauta (esim. tankona)</i>
7. u ladiengtla:y	G. <i>palmunlehti</i> ➡
8. u laŋkpa	H. <i>pupilli</i>
9. u nar	I. <i>naarasvuohi</i>
10. yoŋ	J. <i>puut</i>

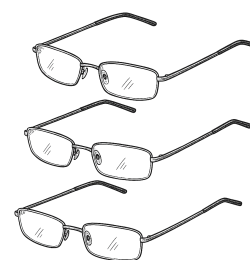

(a) Yhdistä ilmaisut oikeisiin suomennoksiin.

* * *

Alla on lisää khasin kielen sanoja ja niiden suomennokset, jälleen satunnaisessa järjestyksessä:

11. ka yit	K. <i>kuolla</i>
12. ki laba:mbriew	L. <i>syöttää</i>
13. ki yitkhmat	M. <i>lasi (esim. levynä)</i>
14. pinba:m	N. <i>heinänkorsi</i>
15. u khla	O. <i>silmälasit (monikko)</i> ➡
16. u laŋyap	P. <i>olki</i>
17. u phlaŋ	Q. <i>urostiikeri</i>
18. yap	R. <i>ihmissyöjätiikerit</i>

(b) Yhdistä ilmaisut oikeisiin suomennoksiin.

(c) Käännä suomeksi:

19. ba:m	20. ka snieh	21. ki khmat	22. u laŋyoŋ

Huomaa, että ilmaisulla **u laŋyoŋ** on kaksi mahdollista suomennosta. Anna ne molemmat.

(d) Käännä khasiksi:

23. <i>lasi (esim. pullona)</i>	25. <i>tappaa</i>
24. <i>rauta (esim. levynä)</i>	26. <i>naarastiikeri</i>

(e) Kun tiedät että **ka lieŋ** tarkoittaa suomeksi 'vene', käännä 'purjehtijat' khasin kielelle.

(!) Lisäselityksiä (vastausten lisäksi) ei vaadita eikä arvioida.

(jatkuu seuraavalla sivulla)

Tehtävät

△ Khasi kuuluu austroaasialaisen kielikunnan khasikielten haaraan. Sitä puhuu noin miljoona ihmistä Meghalayan osavaltiossa Intiassa.

kh, **ŋ**, **ph** ja **y** ovat konsonantteja. **i** on vokaali. Merkki **:** vokaalin jälkeen tarkoittaa, että se lausutaan pitkänä.

Siitosvuohi on astutukseen käytettävä pukki. *Ihmissyöjätiikeri* on tiikeri, joka tappaa ja syö ihmisiä.

— Jaeyeong Yang

Sivun loppuosa on jätetty tarkoituksella tyhjäksi.

Päätoimittaja:

- Vlad A. Neacșu

Toimittajat:

• Shinjini Ghosh	• Leonardo Paillo
• Zdravko Ivanov	• Alexander Piperski
• Jerome Jochems	• Kazune Sato
• Minkyu Kim (tekn. toim.)	• Panawat Tiacharoen
• Tsuyoshi Kobayashi	• Ji Hun Wang
• Arul Kolla	• Jaeyeong Yang
• Tamila Krashtan	

Suomenkielinen teksti:

• Heini Arjava	• Emma Vesakoivu
• Ksenia Shagal	

Onnea kilpailuun!